

[Indenrigsministeren.]

bernes Side har været stillet saadanne Betingelser, men det er mig bekendt, at der i den sidste Tid har været nogen Forhandling mellem Nationalbanken og visse Forsikringsselskaber, som har gjort, at det har trukket ud med i alt Fald visse Forsikringsselskabers Aflevering af Obligationsmateriale, men jeg maa gaa ud fra som givet, at der ikke her kan opstaa Vanskeligheder.

Det ærede Medlem Hr. Krag sagde altsaa, at det Formaal, der søges løst gennem § 2, er han enig i bør fremmes, men det ærede Medlem var ikke tilfreds med, at Paragraffen gav Indenrigsministeren en meget stor Myndighed til at fastsætte disse Maksimalrenter i kommende Tid. Naar jeg har foreslaaet denne Bestemmelse, er det selvfølgelig ikke, fordi det er behageligt at udøve en saadan Myndighed, men det er af den rent saglige Grund, at under de Bølgeganget, der er for Tiden og formentlig ogsaa vil være i kommende Tid paa Pengemarkedet og Rentemarkedet, vil det være saaledes, at den Maksimalrente, som det paa et givet Tidspunkt er rimeligt at fastsætte, vil der ret hurtigt derefter kunne være en saglig Begrundelse for at ændre. Jeg mener, der ligger en fornøden Betryggelse i, at en saadan Ændring kan ske ved kongelig Anordning og efter Forhandling med vedkommende Fagminister. Men hvis det ærede Venstreparti kan finde en Form, hvorved denne Bestemmelse bevarer sin nødvendige Smidighed, selv om Indenrigsministerens Myndighed paa dette Omraade samtidig indskrænkes, skal jeg gerne medvirke til, at en saadan Ændring kan foretages. Det, der for mig er afgørende, er, som ogsaa det ærede Medlem sagde, at Formaalet fremmes.

Ogsaa med Hensyn til § 3 forstod jeg, at det ærede Medlem Hr. Krag gav principielt Tilslutning, hvad jeg takker for. Naar der er sat 5 pCt. som den Grænse, hvortil Renten kan kræves nedsat, hvis ikke Uopsigligheden ophæves, staar det i Forbindelse med, at der ikke her er Tale om at komme ned til den egentlige Konverteringsrente, men det, det drejer sig om, er, at de Laantagere, der har Laan til meget høje Procenter, skal kunne forvente, at de Institutioner, der har givet Laanene, er villige til at gaa ikke ubetydeligt ned med Renten, saaledes at Laantagerne derved undgaar at skulle gaa til en Konvertering ved Optagelse af Laan andetsteds. Mener man, der kan sættes 4½ pCt., skal jeg ikke have noget imod det, men jeg er ikke sikker paa, det vil fremme Formaalet. Naar

Grænsen sættes ved 5 pCt., vil der i mange Tilfælde af højforrentede Laan kunne blive Tale om en Nedsættelse med indtil 1½ pCt.

Det ærede Medlem Hr. Krag kom med den Udtalelse, at der i Bemærkningerne til Lovforslaget var anvendt et uheldigt Udtryk, nemlig at Panthavere havde „udnyttet“ det tidligere høje Renteniveau til gennem en Uopsiglighedsklausul at sikre sig en meget høj Rente. Ja, det er muligt, at det ærede Medlem kan opfatte dette Udtryk saaledes, at det faar en odiøs Betydning, altsaa noget i Retning af Udbytning, men det staar der jo ikke, der staar blot, at man har udnyttet det høje Renteniveau. Paa den givne Foranledning vil jeg gerne sige, at omkring 1920 var der en Række Virksomheder — Mergelselskaber, Elektricitetsselskaber og andre lignende Selskaber —, der til Paabegyndelse af deres Anlæg havde optaget midlertidige Banklaan, som de regnede med senere at faa erstattet med lange Laan paa rimelige Vilkaar. Nu skete der imidlertid det, at der i den følgende Tid blev ganske overordentlig vanskelige Forhold paa Pengemarkedet med dertil svarende store Rentestigninger. De Selskaber, der nu havde tilendebragt deres Anlæg og stod foran den endelige Finansiering, befandt sig i den Situation, at de for enhver Pris skulde have Pengene, og selv om man ikke vil anvende det Udtryk, at Laangiverne dengang *udnyttede* denne Situation, vil jeg dog sige, at de, der stod og kunde yde Laan under de daværende Forhold, havde fat i den lange Ende. De paagældende Selskaber *skulde* have Laan, og det var derfor ikke vanskeligt at faa dem til at underskrive paa en Uopsiglighedsklausul, selv om de under normale Forhold aldrig vilde have gjort det, og de tænkte sig selvfølgelig ikke, at Klausulen kunde komme til at virke saa uretfærdigt, som den gør nu, da man med eet Slag er inde i en Periode paa Pengemarkedet som den, vi i Øjeblikket gennemlever.

Efter at det ærede Medlem Hr. Krag, som jeg forstod, i Princippet havde givet Tilslutning til denne Bestemmelse i § 3, gav det ærede Medlem en Skildring af, hvilke Vanskeligheder og Farer der ved en saadan Rentenedsættelse her og andetsteds kunde opstaa for Forsikringsselskaberne. Saadan er det jo altid, at naar man gennem Lovgivning eller paa anden Maade skal medvirke til en Nedsættelse af Renten, saa kommer Mennesker ofte i den Situation, at de synes, det er overmaade rart at deltage, saa længe det drejer sig om at give Lettelsen, men naar man kommer til den anden Side af Sagen, at nogle maa have tilsvarende